

UZASADNIENIE

Powód T. K. (1) pozwem z 12.11.2014r. skierowanym przeciwko pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego 180.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami od 1.06.2014 r. do dnia zapłaty, a także o zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych oraz opłaty skarbowej od udzielonych pełnomocnictw.

W uzasadnieniu podał, że żądanej kwoty zadośćuczynienia dochodzi w związku z tym, że 9.09.2006r. uległ wypadkowi komunikacyjnemu, którego sprawca posiadał w dniu zdarzenia u pozwanego ubezpieczyciela ubezpieczenie OC. Dodał, że pozwany w procesie likwidacji szkody uznał co do zasady swoją odpowiedzialność za skutki w/w wypadku i wypłacił na rzecz powoda tytułem zadośćuczynienia 80.000 zł, która jednak jest zaniżona. Wyjaśnił też, że odsetki od łącznej kwoty 180.000 zł liczone są od dnia następnego po 37-ym dniu od zgłoszenia roszczenia pozwanemu uwzględniając termin ustawowy na likwidację szkody oraz 7 dni na doręczenie pozwanemu korespondencji /pозew – k. 2-7/.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwany uznał swoją odpowiedzialność za skutki przedmiotowego wypadku, jako bezsporną, zaznaczając jednocześnie, że w postępowaniu likwidacyjnym lekarz orzecznik ustalił, iż powód doznał 53% uszczerbku na zdrowiu w wyniku odniesionych w tym wypadku obrażeń i w związku z tym pozwany ubezpieczyciel wypłacił na rzecz powoda: 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia, 604,63 zł tytułem odszkodowania za poniesione koszty leczenia, a także 2.032 zł tytułem odszkodowania za poniesione koszty przejazdów. Argumentował, że dochodzona pozwem dalsza kwota tytułem zadośćuczynienia jest zbyt wygórowana i nie znajduje uzasadnienia w materiale dowodowym. Podkreślił, że zadośćuczynienie ma stanowić dla poszkodowanego kompensację krzywdy, natomiast nie może prowadzić do jego wzbogacenia /odpowiedź na pozew k. 96-99/.

Na rozprawie w dn. 27.03.2015r. strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie /e-protokół rozprawy z 27.03.2015r.: 00:02:06/.

Na rozprawie z dn. 4.08.2017r. -bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku w n/n sprawie - pełnomocnik powoda poparł powództwo /e-protokół rozprawy z 4.08.2017r.: 00:02:10, 00:36:30/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dn. 9.09.2006r. w miejscowości K. w województwie (...), o godz. 20.45 doszło do wypadku komunikacyjnego, w którym kierujący pojazdem marki F. (...) o numerze rejestracyjnym nr rej. (...) A. W. (1) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu doprowadzając do zderzenia z pojazdem marki F. (...), którego kierującym był powód T. K. (1). Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej z dn. 12.02.2007r., w sprawie IIK 319/06, A. W. (1) został uznany za winnego spowodowanie w/w wypadku /notatka informacyjna z zaistniałego zdarzenia drogowego nr 986/06 k. 89-90, wyrok k. 91/.

Sprawca zdarzenia w chwili wypadku objęty był ochroną ubezpieczeniową z tytułu odpowiedzialności cywilnej w pozwanym (...) S.A. z siedzibą w W. /niesporne/.

Po zgłoszeniu szkody przez powoda pozwany ubezpieczyciel w postępowaniu likwidacyjnym przyjął swoją odpowiedzialność za skutki wypadku co do zasady i ustalił, jako niesporny 53% uszczerbek na zdrowiu powoda powstały na skutek obrażeń doznanych w wyniku przedmiotowego wypadku. Po ostatecznym rozpoznaniu zgłoszonych przez powoda roszczeń pozwany podjął końcową decyzję z 24.12.2007r. o wypłaceniu na rzecz T. K.

(1) łącznie: tytułem zadośćuczynienia 80.000 zł, tytułem odszkodowania za poniesione koszty leczenia 604,63 zł, a tytułem odszkodowania za poniesione koszty przejazdów 2.032 zł /niesporne, a nadto druk zgłoszenia szkody k. 108-111, orzeczenie lekarza orzecznika k. 85-88, opinia kompleksowa k. 112-115, pismo pozwanego z 22.05.2014r. k. 116, k. zawiadomienie z 27.11.2006r. k. 84, pismo pozwanego z 24.12.2007r. k. 83, pismo (...) z 2.06.2014r. k. 78/.

Powód odwołał się od w/w decyzji pozwanego z 24.12.2007r. w zakresie przyznanego zadośćuczynienia pismem z dn. 24.04.2014r., wnosząc o ponowne przeanalizowanie sprawy i dopłatę na jego rzecz 400.000 zł tytułem dalszej kwoty należnego zadośćuczynienia /odwołanie powoda od decyzji (...) k. 79-81/.

Pozwany nie uznał dalej idącego żądania powoda z tytułu zadośćuczynienia, o czym zawiadomił powoda pismem z dn. 2.06.2014r. / pismo (...) z 2.06.2014r. k. 78, 117/.

Bezpośrednio z miejsca wypadku powód został przewieziony karetką pogotowia ratunkowego do szpitala w S., gdzie był hospitalizowany od 9.09. do 27.10.2006r. Początkowo powód przebywał w Oddziale Intensywnej Terapii, a następnie w Oddziale Chorób Wewnętrznych. Przy przyjęciu powoda do szpitala odnotowano: nieprzytomny, 6 pkt w skali G.. Do 15.09.2006r. powód był zaintubowany. U powoda rozpoznano: uraz czaszkowo-mózgowy z krwiakiem wewnątrzmożgowym okolicy skroniowo-potylicznej prawej, niedowład lewostronny, nadciśnienie tętnicze. Powoda leczony zachowawczo. Powód nie kwalifikował się do interwencji neurochirurgicznej. Po uzyskaniu poprawy stanu ogólnego powód został przeniesiony do Oddziału Wewnętrznego, gdzie rozpoczęto jego rehabilitację. Wykonane u powoda w dn. 9.09.2006r. badanie TK głowy ujawniło: krwiak wewnątrzmożgowy w okolicy skroniowo-potylicznej prawej o wymiarach 20x20x8mm, niewielką ilość krwi w rogu tylnym komory bocznej lewej. Badaniem TK głowy wykonanym u powoda 10.09.2006r. stwierdzono: drobne wybroczyny krwawe w lewym płacie czołowym i lewym płacie skroniowym śr. ok. 3-4mm, ślad krwi w przestrzeni podpajęcznej nad prawym płatem potylicznym oraz w rogu tylnym (...). Po wykonaniu u powoda kontrolnego badania TK głowy w dn. 13.09.2006r. i w dn. 16.09.2006r. stwierdzono, że opisywane poprzednio ogniska krwawień w płacie czołowym i ciemieniowym lewym nie uległy powiększeniu, następuje bardzo szybki proces zaników płatów czołowych, przestrzenie podpajęczynówkowe w przednim dole czaszki poszerzone do 24mm. W wykonanym u powoda badaniu EEG z dn. 9.09.2006r. stwierdzono, że zapis jest nieprawidłowy, zmiany w okolicy czołowo-skroniowo-potylicznej prawej. W dniu 27.10.2006r. powód został przetransportowany do Oddziału (...) Neurologicznej Instytutu (...) w W.. W dniu wypisu stan ogólny powoda był zadowalający i utrzymywał się u niego średniego stopnia niedowład lewostronny. Z powodu rozpoznania zaburzenia funkcji ruchowych oraz funkcji poznawczych w w/w oddziale prowadzono dalszą rehabilitację ruchową i neuropsychologiczną powoda. W dniu 22.12.2006r. powód został wypisany do domu z zaleceniem kontynuowania rehabilitacji oraz kontroli w Poradni Neurologicznej i Psychiatrycznej. Następnie od 2.01.do 20.01.2007r. oraz od 23.04. do 15.05.2009r. powód był dalej usprawniany w Oddziałach (...) w S. i w W.. Oprócz tego powód leczył się ambulatoryjnie w Poradni Neurologicznej i Rehabilitacyjnej, korzystał z pomocy psychologa z powodu manifestujących się problemów emocjonalnych. W opinia neuropsychologicznej z kwietnia 2009 r. „stwierdza się niewielkie osłabienie funkcji mnestycznych oraz procesów uwagi. Na obecnym etapie chory nie wymaga specjalistycznej terapii. Deficyty są niewielkie, mają charakter względnie trwałe. A chory jest do nich zaadaptowany i skutecznie potrafi je kompensować”. Obecnie powód nadal jest pod opieką neurologa, u którego stawia się na wizyty 2 razy w roku. Przez około 2 lata od wypadku powód przyjmował w związku z neurologicznymi następstwami wypadku leki: D. chrono 300 oraz M. 800. Badanie TK głowy wykonane u powoda 27.05.2009r. wykazało niewielkie zaniki płatów czołowych, większe prawego, a także, że szerokość przestrzeni płynowych nad mózgiem nie uległa poszerzeniu w stosunku do badania z dn. 16.10.2006r. oraz że gęstość struktur mózgowych jest prawidłowa. Z zapisu EEG z dn. 25.08.2010r. wynika, że w okolicach skroniowopotylicznych zapis jest nieprawidłowy. /dokumentacja medyczna powoda k. 12-77/

Z perspektywy neurologicznej powód w wyniku przedmiotowego wypadku doznał obrażeń ciała w postaci: urazu czaszkowo-mózgowego z krwiakiem wewnątrzmożgowym okolicy skroniowo-potylicznej prawej, niewielkimi ogniskami krwawień w płacie czołowym i ciemieniowym lewym oraz niewielkimi zanikami płatów czołowych z przewagą strony prawej, skutkujących encefalopatią pourazową i niewielkim niedowładem lewostronnym. W sądowno –lecarskim badaniu neurologicznym przeprowadzonym u powoda T. K. (1) w dniu 7.05.2015r. stwierdzono

następujące odchylenia od stanu prawidłowego: spłylenie lewego fałdu nosowo-wargowego, obniżenie lewego kąta ust, niewielki lewostronny niedowład, odruchy głębokie lewostronnie żywsze, dodatni objaw B. po stronie lewej, osłabienie czucia powierzchniowego po stronie lewej, niezborność przy próbach koordynacyjnych po stronie lewej, chwiejną próbę R.. Według oceny neurologicznej trwały uszczerbek na zdrowiu powoda na skutek doznanych w wyniku przedmiotowego wypadku obrażeń wyniósł łącznie 40%, a w tym: zgodnie z pkt. 9 c) załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18.12.2002r. (poz.194), tj. tzw. Tabeli uszczerbkowej, w wysokości 30% z uwagi na encefalopatię bez zmian charakterologicznych oraz z pkt 5 d w/w Tabeli w wysokości 10% z uwagi na niewielki niedowład połowiczny lewostronny przy obecności zaburzeń napięcia mięśniowego i niedostateczności precyzji ruchów. Według kryteriów neurologicznych cierpienia psychiczne i fizyczne powoda należy określić jako znacznego stopnia. Były one związane z bezpośrednim zagrożeniem życia, koniecznością wielokrotnych hospitalizacji, długotrwałą rehabilitacją, a także brakiem możliwości odzyskania przez powoda dawnej sprawności psychicznej i fizycznej. Rokowania na przyszłość z perspektywy neurologicznej nie są w przypadku powoda pomyślne, albowiem dalsza poprawa stanu jego zdrowia nie jest możliwa z uwagi na trwałe uszkodzenie mózgu. Według oceny neurologicznej koszty leczenia powoda lekami D. chrono 300 oraz M. 800, którymi T. K. (2) był leczony przez 2 lata od wypadku wynoszą około 40 zł miesięcznie, natomiast koszt zakupu I. forte, który jest do chwili obecnej doraźnie zażywany przez powoda w związku z bólami głowy, oscyduje w granicach 7- 10 zł miesięcznie. Wizyty lekarskie i rehabilitacja powoda z przyczyn neurologicznych po wypadku przebiegały w ramach NFZ. Powód nadal powinien być kontrolowany przez neurologa i rehabilitowany średnio 2 razy w roku w ramach NFZ. Według oceny neurologicznej powód wymagał pomocy osób trzecich w okresie pierwszych 3 miesięcy po wypadku, którą zapewniał mu w tym czasie personel w szpitalach, w których był leczony. Przez kolejne 3 miesiące powód wymagał pomocy osób trzecich w wymiarze około 2 godzin dziennie, w czynnościach wymagających dźwigania, sprawności obu rąk, załatwiania spraw poza domem, pracach fizycznych (np. robienie zakupów, gotowanie, sprzątanie, dojazdy do placówek medycznych). Po tym okresie według kryteriów neurologicznych powód nie wymagał już pomocy ze strony innych osób. /opinia biegłego neurologa k. 140-144/

Według oceny neuropsychologicznej u powoda na skutek obrażeń doznanych w przedmiotowym wypadku występuje zaburzenia w funkcjonowaniu procesów poznawczych świadczące o zmianach organicznych w mózgu, a ponadto stwierdzono cechy osobowości labilnej emocjonalnie z objawami lękowo – depresyjnymi spowodowanymi przebyłym zdarzeniem traumatycznym jakim był przedmiotowy wypadek oraz zmianami w sytuacji życiowej po wypadku. Zgodnie z kryteriami neuropsychologicznymi wpływ wypadku na stan emocjonalny i psychiczny powoda jest bardzo istotny. Z osoby w pełni sprawnej powód stał się osobą z ograniczoną sprawnością fizyczną i ze znacznymi deficytami w funkcjonowaniu psychicznym powstałymi na skutek doznanego urazu głowy z krwiakami śródmózgowymi. Jego możliwości intelektualne uległy istotnemu ograniczeniu, nasiliły się reakcje emocjonalne z powodu zmian organicznych w mózgu (powodujących zmniejszoną kontrolę tych reakcji) oraz gwałtownej zmiany sytuacji życiowej. Mimo podejmowanych prób zdobycia nowych uprawnień i podjęcia pracy zarobkowej nie jest w stanie utrzymać pracy, gdyż jego wydajność jest znacząco ograniczona. Przyczyną zaburzeń pamięci są uszkodzenia organiczne w mózgu powstałe na skutek wypadku. W przypadku powoda uszkodzenia w obrębie płatów skroniowych i czołowych są przyczyną zaburzeń uwagi, pamięci i możliwości wykonywania złożonych operacji intelektualnych. Rokowania na przyszłość są wątpliwe. Zmiany organiczne w mózgu uznaje się za stałe po takim okresie jaki upłynął od wypadku. Ze względu na młody wiek prawdopodobnie jeszcze ogólna sprawność procesów poznawczych i (być może) stan emocjonalny ulegną niewielkiej poprawie. Zależać to będzie od wielu czynników: aktywności badanego, jego sytuacji życiowej, czynników mogących wpływać na jego stan somatyczny i psychiczny. Nie ma jednak według oceny neuropsychologicznej możliwości, aby powód wrócił do takiej sprawności psychicznej jaką prezentował przed wypadkiem.

/opinia biegłego sądowego neuropsychologiczna k. 168 -170/

Z punktu widzenia psychiatrii na skutek wypadku występują zaburzenia funkcjonowania procesów poznawczych świadczące o zmianach organicznych w mózgu powoda, cechy osobowości labilnej emocjonalnie z objawami lękowo depresyjnymi spowodowanymi przebyłym zdarzeniem traumatycznym jakim był wypadek oraz zmianami w sytuacji

życiowej po wypadku. Brak jest danych aby powód nadużywał alkoholu. U powoda rozpoznano nadciśnienie tętnicze ale aby doszło zmian organicznych powinno trwać ono wiele lat i dawać charakterystyczne zmiany w badaniach obrazowych. Brak jest danych, aby wyżej opisane zmiany występowały u powoda. W wyniku wypadku u powoda rozwinęła się encefalopatia ze zmianami charakterologicznymi. Uszczerbek na zdrowiu z przyczyn psychiatrycznych u powoda wynosi 50% zgodnie z pkt 9b tzw. tabeli uszczerbkowej (Dz .U. Nr 234 z dnia 28 grudnia 2002r.). W/ w uszczerbek na zdrowiu z punktu b)pochłania uszczerbek ustalony z przyczyn neurologicznych z punktu 9c. Co do rokowań na przyszłość z perspektywy psychiatrycznej prognoza u powoda jest wątpliwa

/podstawowa pisemna opinia biegłego z zakresu psychiatrii k. 155–58, uzupełniająca pisemna opinia biegłego z zakresu psychiatrii k. 182, uzupełniająca pisemna opinia biegłego z zakresu psychiatrii k. 205, uzupełniająca pisemna opinia biegłego z zakresu psychiatrii k. 258/

Zgodnie z oceną dokonywaną w ramach wiedzy medycznej z zakresu chirurgii szczękowej na skutek przedmiotowego wypadku powód doznał następujących obrażeń: złamania prawej gałęzi żuchwy (CT z dnia 9.09.2006r.), ciało obce w skórze nad okolicą czołowo-skroniową lewą (CT z dnia 10.09.2006r.). Trwały uszczerbek na zdrowiu związany z doznanymi urazami z punktu widzenia chirurgii szczękowej ze względu na złamanie prawej gałęzi żuchwy i zmianami w stawach skroniowo-żuchwowych szczególnie w lewym jako następstwo urazu zgodnie z oceną na podstawie punktu 24b tabeli uszczerbkowej wynosi 10%. Złamanie prawej gałęzi żuchwy nie było leczone bezpośrednio po urazie z powodu innych urazów zagrażających życiu. Zmiany w stawach skroniowo-żuchwowych szczególnie w lewym charakteryzują się bólem i trzaskami, które powód określa to jako przeskakiwanie, podczas ruchów żuchwy czyli spożywania pokarmów. Ból i trzaski mogą ulec nasileniu pomimo tak długiego okresu czasu po urazie. Jednak trudno przewidzieć jaki rzeczywisty wpływ będą miały wyżej wymienione dolegliwości na wydolność narządu żucia w przyszłości. Ze względu na blizny na skórze nad okolicą czołowo-skroniową lewą oraz na powiece górnej i łuku brwiowym oka lewego, na podstawie punktu 19a tabeli zgodnie oceną z zakresu chirurgii szczękowej spowodowały uszczerbek na zdrowiu powoda w wysokości 2%. Wyżej wymienione blizny nie powodują zaburzeń funkcji a oszpecenie spowodowane ich obecnością jest niewielkie. Łączny uszczerbek na zdrowiu z punktu widzenia specjalisty z zakresu chirurgii szczękowej wynosi 12%. Rozmiar cierpień u powoda trudno ocenić według kryteriów stosowanych w chirurgii szczękowej, gdyż większą część czasu potrzebną na gojenie się nawet leczonego złamania powód był nieprzytomny. Nie ma możliwości ustalenie jakie było nasilenie, natężenie cierpień. Próg bólu jest rzeczą wysoce indywidualną. Zgłaszany przez powoda ból i przeskakiwanie w stawach skroniowo-szczękowych z dużym prawdopodobieństwem mogą ulec nasileniu w przyszłości. Niemniej należy zaznaczyć, iż jedną z przyczyn chorób (...) są nieprawidłowe warunki zwarcia, które na skutek urazu mają miejsce u powoda. Powód wymaga dalszej korekty zwarcia - czego nie może wykonać w ramach NFZ- oraz rehabilitacji w zakresie usprawniania stawów np. laser (rehabilitacja w ramach NFZ). Korekta zgryzu polega na skróceniu niektórych zębów lub na wydłużeniu wypełniania koronami porcelanowymi, aby powodowi dać możliwość spożywania pokarmów całym uzębieniem. Decyzję w sprawie korekty zgryzu i w jakim zakresie podejmie ortodonta. Z czasem mogą pojawić się bóle i/lub trzaski o znacznie wyższym natężeniu niż obecnie. Z tego powodu nie da się przewidzieć, jaki rzeczywisty wpływ będą miały na wydolność narządu w przyszłości. Jednak poprawy w tym zakresie nie przewiduje się, ale można wydłużyć zatrzymanie się zmian na obecnym poziomie poprzez rehabilitację. W ocenie specjalisty z zakresu chirurgii szczękowej, podczas pobytu powoda w szpitalu w okresie pierwszych 3 miesięcy po wypadku, pomoc personelu szpitalnego winna być uznana za wystarczającą. Z punktu widzenia specjalizacji chirurgii szczękowej dalszej pomocy osób trzecich powód nie wymagał.

/opinia podstawowa pisemna z zakresu chirurgii szczękowej k. 211- 222, opinia

uzupełniająca z zakresu chirurgii szczękowej k. 252 -253/.

Powód ma orzeczone przez (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności umiarkowany stopień niepełnosprawności, datujący się od dnia wypadku.

/orzeczenie k. 10-11, /

Powód w chwili zdarzenia miał 21 lat.

Powód nie pamięta przebiegu wypadku, ani kilku dni przed wypadkiem. Po wypadku powód był przez długi czas w śpiączce. Powód nie może sam określić kiedy odzyskał świadomość.

Powód nie leczył się psychiatrycznie przed wypadkiem. Powód nie spożywa alkoholu. Nie był leczony odwykowo. Powód nie używał narkotyków.

Trzy miesiące przed wypadkiem powód ukończył naukę w Liceum Agroturystycznym, pomyślnie zdając maturę.

Powód przed wypadkiem był osobą bardzo aktywną i sprawną fizycznie. Miał zamiar wstąpić do straży pożarnej. Był też na 7-miesięcznych praktykach zagranicznych.

Bezpośrednio po wypadku powodem opiekowali się rodzice a także jego ówczesna narzeczona a obecnie żona.

Po wypadku powód ukończył studium policealne w zawodzie technik administracji. Powód pracował przez kilka miesięcy w 2010r., jako pracownik biurowy, fakturzysta. Powód został zwolniony ponieważ nie był w stanie opanować programów komputerowych. Następnie pracował w firmie zajmującej się przepisywaniem ludzi z OFE. Po zakończeniu tej pracy próbował podjąć pracę w firmie ubezpieczeniowej. Powód ma prawo jazdy. Po wypadku próbował pracować jako kierowca, ale praca ta męczyła powoda, a nadto miał problemy z koncentracją (przez co wielokrotnie sprawdzał czy dobrze wpisał trasę) oraz z orientacją. Aktualnie powód nie pracuje. Otrzymuje rentę od pozwanego ubezpieczyciela sprawy wypadku. Powód obecnie nie jest w stanie jeździć jako kierowca bez nawigacji.

Powód ożenił się w wieku 25 lat. Małżeństwo powoda układa się bardzo dobrze. Powód i jego małżonka mają dwie córki w wieku 4,5 lat i 4 miesięcy. Powód razem z żoną i dziećmi mieszkają w S. w bloku na trzecim piętrze. Obecnie żona powoda nie pracuje, ponieważ jest na urlopie macierzyńskim. Małżonka powoda planuje powrót do pracy w marcu 2018 r. T. K. (2) pomaga żonie w wychowaniu dzieci i w niektórych czynnościach domowych (np. sprząta, robi zakupy). Powód obawia się sam kąpać młodszą córkę z uwagi na swoją słabszą lewą stronę, przez co nie czuje się pewnie i boi się, że mógłby dziecku zrobić krzywdę.

Pomimo upływu czasu od dnia wypadku i zastosowanego leczenia powód T. K. (1) nadal ma problemy z pamięcią i koncentracją uwagi, występuje u niego osłabienie i mniejsza sprawność lewych kończyn, cierpi na bóle głowy, które występują u niego średnio 1-2 razy w tygodniu, a także zawroty głowy i zaburzenia równowagi. Powód nadal odczuwa lęk przed podróżą samochodem, a także lęka się o przyszłość /zeznania świadka J. K. e-protokół rozprawy z 27.03.2015r.: 00:03:26, zeznania świadka A. W. (2) e-protokół rozprawy z 27.03.2015r.: 00:23:52, zeznania powoda e-protokół rozprawy z 4.08.2017r.: 00:05:36/.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów w postaci dokumentów złożonych do akt n/n sprawy, opinii biegłych sądowych oraz zeznań świadków J. K. i A. W. (2), a także zeznań powoda, uznając, że dowody te tworzą one spójną, logiczną całość.

Opinie powołanych w sprawie biegłych sądowych zostały sporządzone w sposób profesjonalny i przekonujący, zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym ich przedmiot. Nadto wskazać należy, iż biegli w kolejnych wydanych przez siebie opiniach uzupełniających, wyjaśnili w sposób wnikliwy, skrupulatny i rzetelny wszystkie wątpliwości, jakie zostały zgłoszone przez pełnomocników stron. Ostateczne sformułowane w opiniach biegłych wnioski były logiczne i prawidłowo uzasadnione, nie zawierają wewnętrznych sprzeczności, a nadto nie tylko wzajemnie ze sobą korelują, ale znajdują też potwierdzenie w pozostałym wiarygodnym materiale dowodowym. W szczególności są koherentne ze złożoną do akt sprawy dokumentacją medyczną leczenia powoda po przedmiotowym wypadku, jak i orzeczeniu o stwierdzeniu niepełnosprawności powoda od dnia wypadku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo częściowo okazało się zasadne, zasługując w tym zakresie na uwzględnienie. W pozostałej części powództwo jako niezasadne zostało oddalone.

Pozwany ubezpieczyciel nie kwestionował zasady swej odpowiedzialności za skutki wypadku komunikacyjnego, któremu uległ powód, niemniej podnosił zarzuty odnoszące się do kwestii wysokości dochodzonego roszczenia tytułem dalszej kwoty ponad wypłacone dobrowolnie zadośćuczynienie w postępowaniu przedsądowym.

Stosownie do treści art. 445 k.c., Sąd może w sytuacji uszkodzenia ciała przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie całokształtu cierpień fizycznych i psychicznych poszkodowanego. Co prawda przepisy kodeksu nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego, ale wypracowała je judykatura, przy czym z uwagi na kompensacyjny charakter, wysokość zadośćuczynienia musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych przewagę zyskuje pogląd, zgodnie z którym zadośćuczynienie ma pełnić przede wszystkim funkcję kompensacyjną, a zasadniczym kryterium oceny wysokości zadośćuczynienia powinien być rozmiar krzywdy poszkodowanego. Mniejszą rolę zaczyna zaś odgrywać zasada umiarkowanej wysokości zadośćuczynienia, według której suma zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej, choć nie powinna być w żadnym razie symboliczna.

Powołanie się na tę zasadę nie może umniejszać kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia, w szczególności oznaczać przyzwolenie na lekceważenie takich bezcennych wartości jak zdrowie, integralność cielesna, a okoliczności wpływające na określenie wysokości zadośćuczynienia, jak i kryteria tej oceny muszą być zawsze rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą poszkodowanego i sytuacją życiową, w której się znalazł.

Wysokość zadośćuczynienia odpowiadająca doznanej krzywdzie powinna być odczuwalna dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę emocjonalną naruszoną przez doznane cierpienia. W związku z powyższym przyjmuje się, że przy kształtowaniu wysokości zadośćuczynienia należy uwzględniać czynniki obiektywne w postaci czasu trwania oraz stopnia intensywności cierpień fizycznych i psychicznych, nieodwracalności skutków urazu, rodzaju wykonywanej wcześniej pracy, szans na przyszłość, wieku poszkodowanego, a także czynniki subiektywne, jak poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiową, a także konieczność korzystania z pomocy innych osób przy prostych czynnościach życia codziennego.

O doznaniu krzywdy i jej rozmiarze decydują zatem okoliczności, które mają w znacznej mierze charakter niewymierny. Wymagają one skrupulatnej oceny właściwej dla danego stanu faktycznego, wyważonego ich wartościowania, co wyklucza stosowanie z góry określonych przeliczników czy taryfikatorów.

Bez wątpienia określenie wysokości zadośćuczynienia nie może równać się prostej sumie matematycznie oszacowanych kryteriów wpływających na istnienie oraz rozmiar krzywdy. Zasadniczą przesłanką przy określaniu wysokości zadośćuczynienia jest stopień natężenia elementów składających się na pojęcie krzywdy. Sąd musi przy tym uwzględnić wszystkie okoliczności danego zdarzenia. Wysokość przyznawanej kwoty zadośćuczynienia powinna być ukształtowana tak, by stanowić "ekwiwalent wycierpianego bólu" jak też, że kwota zadośćuczynienia powinna być pochodną wielkości doznanej krzywdy.

Doniosłą rolę w procesie ustalania wysokości zadośćuczynienia odgrywa wiek poszkodowanego, ponieważ intensywność cierpień z powodu kalectwa z reguły jest silniejsza u człowieka młodego.

Należy także uwzględnić, jaki wpływ wywarło zdarzenie wyrządzające szkodę na dotychczasowy sposób życia poszkodowanego. Sąd przyznając zadośćuczynienie bierze pod uwagę między innymi zakres obrażeń, rozmiar cierpień, czas tych cierpień, a także skutki zdarzenia na przyszłe życie poszkodowanego.

Rozważając wysokość adekwatnego zadośćuczynienia dla powoda Sąd miał zatem na uwadze następujące okoliczności: charakter odniesionych obrażeń i ich skutki, cierpienia psychiczne i fizyczne oraz rokowania co do stanu zdrowia powoda, a także to w jak znacznym stopniu wypadek zmienił jego życie.

Sąd wziął pod uwagę, że powód z dnia na dzień doznał trwałych ograniczeń w sposobie dotychczasowego funkcjonowania w życiu osobistym i społecznym.

Z opinii biegłych wynika, że łączny trwały uszczerbek na zdrowiu powoda wyniósł 72%. Według bowiem oceny neurologicznej trwały uszczerbek na zdrowiu powoda na skutek doznanych w wyniku przedmiotowego wypadku obrażeń wyniósł łącznie 40%, a w tym: zgodnie z pkt. 9 c) załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18.12.2002r. (poz.194), tj. tzw. Tabeli uszczerbkowej, w wysokości 30% z uwagi na encefalopatię bez zmian charakterologicznych oraz z pkt 5 d w/w Tabeli w wysokości 10% z uwagi na niewielki niedowład połowiczny lewostronny przy obecności zaburzeń napięcia mięśniowego i niedostateczności precyzji ruchów. Uszczerbek na zdrowiu z przyczyn psychiatrycznych u powoda biegły określił natomiast na 50% zgodnie z pkt 9b tzw. tabeli uszczerbkowej (Dz .U. Nr 234 z dnia 28 grudnia 2002r.), przy czym biegły wyraźnie wskazał, że w/w uszczerbek na zdrowiu z punktu b) pochłania uszczerbek ustalony z przyczyn neurologicznych z punktu 9c, co Sąd uwzględnił. Ponadto należało też uwzględnić, że u powoda trwały uszczerbek na zdrowiu związany z doznanymi urazami z punktu widzenia chirurgii szczękowej ze względu na złamanie prawej gałęzi żuchwy i zmianami w stawach skroniowo-żuchwowych szczególnie w lewym jako następstwo urazu zgodnie z oceną na podstawie punktu 24b tabeli uszczerbkowej wynosi 10%, a ze względu na blizny na skórze nad okolicą czołowo-skroniową lewą oraz na powiece górnej i łuku brwiowym oka lewego, zgodnie z oceną na podstawie punktu 19a tabeli spowodowały uszczerbek na zdrowiu powoda w wysokości 2%, co razem dało 12% uszczerbku na zdrowiu z punktu widzenia specjalisty z zakresu chirurgii szczękowej.

Trzeba jednak wyraźnie zaznaczyć, iż stopień uszczerbku na zdrowiu powoda nie był jedyną przesłanką ustalenia należytej wysokości dochodzonego przez niego zadośćuczynienia. Sąd miał bowiem na uwadze poza samym uszczerbkiem jego konsekwencje w życiu prywatnym, zawodowym i społecznym.

Sąd Okręgowy ustalając wysokość zadośćuczynienia uwzględnił, że powód będąc bardzo młodym człowiekiem stał się osobą niepełnosprawną i będzie musiał mierzyć się ze swoim kalectwem przez całe życie. Sąd wziął też pod uwagę, że zarówno z zeznań świadków, powoda, złożonej dokumentacji medycznej oraz z opinii biegłych wynika, że cierpienia psychiczne i fizyczne powoda były znacznego stopnia i związane były z bezpośrednim zagrożeniem życia, koniecznością wielokrotnych hospitalizacji, długotrwałą rehabilitacją, a także brakiem możliwości odzyskania przez powoda dawnej sprawności psychicznej i fizycznej. Pomimo upływu czasu powód nadal ma problemy z pamięcią i koncentracją uwagi, występuje u niego osłabienie i mniejsza sprawność lewych kończyn, nadal odczuwa lęk przed podróżą samochodem, lęka się o przyszłość, a nadto cierpi na bóle głowy, które występują u niego średnio 1-2 razy w tygodniu, zawroty głowy i zaburzenia równowagi. Ponadto z opinii biegłych wynika, że rokowania na przyszłość są niepomyślne w przypadku powoda, albowiem dalsza poprawa stanu jego zdrowia nie jest możliwa z uwagi na trwałe uszkodzenie mózgu.

Biorąc pod uwagę krzywdę powoda Sąd uznał, że właściwym zadośćuczynieniem w tej sprawie jest kwota 240.0000 zł, a uwzględniając wypłaconą dotąd dobrowolnie powodowi kwotę 80.000 zł przez pozwanego w postępowaniu likwidacyjnym szkody Sąd zasądził dalszą kwotę 160.000 zł tytułem pozostałej części należnego zadośćuczynienia, oddalając w pozostałym zakresie żądanie pozwu jako wygórowane.

Zasądając roszczenie odsetkowe Sąd zważył w pierwszej kolejności, że w judykaturze istniały rozbieżności stanowisk co do określenia daty wymagalności roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia. Zostały one omówione w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 18 lutego 2011r. w sprawie sygn. akt I CSK 243/10, w którym wyrażono pogląd, że:

„ Terminem od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę może być w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu jak i dzień tego wyrokowania”. W uzasadnieniu w/w orzeczenia zwrócono uwagę na ugruntowane przez judykaturę stanowisko, że odsetki według stopy ustawowej należą się za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia i stanowią rodzaj rekompensaty typowego uszczerbku majątkowego doznanego przez wierzyciela wynikającego z pozbawienia go możliwości czerpania korzyści z należnego mu świadczenia pieniężnego. Odsetki na podstawie art. 481 k.c. należą się jeżeli zobowiązany nie płaci należnego zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub 455 k.c. Nie sprzeciwia się temu okoliczność, że zasądzenie zadośćuczynienia jest fakultatywne, a jego wysokość zależy od oceny sądu oraz, że do zadośćuczynienia stosuje się art. 363 § 2 k.c. Dlatego zdaniem Sądu Najwyższego jeżeli powód żąda od pozwanego zapłaty określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od danego dnia, poprzedzającego dzień wyrokowania, odsetki należą się zgodnie z żądaniem o ile zostanie wykazane, że dochodzona suma rzeczywiście należała się powodowi tytułem zadośćuczynienia od wskazanego przez niego dnia.

Sąd na podstawie art. 481 k.c., 455 § 1 k.c. w zw. z art. 817 § 1 k.c. zasądził odsetki ustawowe od w/w kwoty zadośćuczynienia od 2.06.2014 r. uwzględniając, że powód nie wykazał, kiedy miało miejsce doręczenie jego pisma z 24.04.2014r. pozwanemu z żądaniem dalszej dopłaty 400.000 zł tytułem zadośćuczynienia /k. 79/. Z akt sprawy wynika, że pozwany ubezpieczyciel w procesie likwidacji szkody odmówił tej dopłaty w piśmie z dnia 2.06.2014r. / k. 117/. Kierując się powyższymi wskazaniem i biorąc pod uwagę okoliczności faktyczne sprawy należało ocenić, że terminem od którego powodowi należą się odsetki ustawowe od kwoty zadośćuczynienia jest data 2.06.2014r. w jakiej pozwany winien spełnić świadczenie, gdyż w dacie tej nie istniały żadne okoliczności, które wyłączały by odpowiedzialność pozwanego lub wpływały na ocenę zasadności żądania powoda. Bez znaczenia dla wymagalności roszczenia powoda była niewłaściwa w ostatecznym rezultacie ocena stanu rzeczy przez pozwanego. W pozostałym zakresie roszczenie odsetkowe dochodzone przez powoda od 1.06.2014r. podlegało oddaleniu

Powód wygrał n/n proces w 89%, pozwany zaś w 11%.

Powód w oparciu o art. 113 ust. 1 u.k.s.c., w zw. z art. 102 k.p.c. nie został obciążony nieuiszczonymi kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa z uwagi na charakter dochodzonych roszczeń i jego sytuację rodzinną oraz osobistą.

Stosownie do dyspozycji art. 113 ust. 1 i 2 pkt 1 u.k.s.c., należało obciążyć stronę pozwaną, proporcjonalnie do tego w jakiej części przegrała proces nieuiszczonymi kosztami sądowymi w wysokości 1342 zł.

Sąd nakazał zwrócić pozwanemu ze Skarbu Państwa kwotę 251,91 złotych tytułem niewykorzystanej części zaliczki na poczet kosztów związanych z dopuszczeniem dowodu z opinii biegłego (art. 80 ust. 1 u.k.s.c.).

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.